

Versie juni 2024

Pedagogisch beleidsplan

Inhoudsopgave

Voorwoord	2
Pedagogisch werkplan KDV Janneke's Trots.....	2
De vier competenties	3
1. Inleiding	4
2. Komen en gaan	5-6-7
Wennen.....	5
Mentorschap.....	5
Hechting.....	6
Hallo, en dag 1.....	6
Hallo, en dag 2.....	7
3. Ruimte en spelmaterialen	8-13
Inrichting van de ruimte.....	8
Beschrijving speelhoeken.....	8-9
Opendeurenbeleid.....	11
Achterwacht en vierogenprincipe.....	11
Spelmaterialen.....	11-12
Meegebracht speelgoed.....	12
4. Spelactiviteiten	13
Vrijheid.....	13
5. Dagindeling en organisatie	14-17
Dagindeling.....	14
Organisatie rondom eten.....	15
Baby's voeden.....	16
Organisatie rondom slapen.....	16
Organisatie algemeen.....	16
Uitstapjes.....	16
Drie uursregeling.....	16
Extra opvang.....	16-17
Stagiaire.....	17
Opleidingsplan.....	17
6. Sociaal-emotionele ontwikkeling	18-22
Proces.....	18
Zelfvertrouwen/eigenwaarde.....	18
Groepsopvang.....	19
Grenzen aangeven.....	20
Omgaan met emoties.....	21
Emoties benoemen.....	21
Conflicten.....	21
Met zijn allen.....	22
VVE.....	22
Achterstanden.....	22
Observaties.....	22
7. Lichamelijke ontwikkeling	23
Contact met lichaam.....	23
Grove motoriek.....	23
Fijne motoriek.....	23
Zindelijkheidstraining.....	23
8. Zintuiglijke ontwikkeling	24
Contact met onszelf en de wereld om ons heen.....	24
9. Taalontwikkeling	25
Baby's.....	25
Dreumesen en peuters.....	25
Slechthorende kinderen.....	25
10. Creativiteit	26-27
Reggio Emilia.....	26
Wat is creativiteit.....	26
Voorwaarden voor creatieve ontwikkeling.....	26
Ondersteunende vaardigheden.....	27
Creatieve bollebozen.....	27
11. Tot Slot	28
Afspiegeling.....	28

Voorwoord

Pedagogisch werkplan kinderdagverblijf Jannekes Trots

Kinderdagverblijf (KDV) Janneke's Trots heeft 3 stamgroepen: de speelvilla, het Speelpaleis en het Speelkasteel. Het verschil tussen de (stam)groepen is enkel de ruimte. De omgang met de kinderen, dagritme en regels zijn op alle (stam)groepen hetzelfde. Janneke's Trots deelt uw kind in één van de stamgroepen in, waarbij zoveel mogelijk rekening wordt gehouden met groeps grootte, leeftijdsgenootjes en de wens van de ouders.

De kinderen verblijven in een vaste groep. In de speelvilla spelen maximaal 16 kinderen. In het speelpaleis spelen maximaal 16 kinderen en in het speelkasteel spelen maximaal 14 kinderen. Kinderen in de leeftijd van 0 tot 4 jaar spelen met elkaar in 1 groep. (zogenaamde verticale groepen). Hierbij wordt ten minste gelet op de wettelijke bepalingen over het aantal (vaste) leidsters per leeftijdsgroep, d.w.z.

Kinderen in de leeftijd van:

- 0 tot 1 jaar: 1 leidster per 3 kinderen
- 1 tot 2 jaar: 1 leidster per 5 kinderen
- 2 tot 3 jaar: 1 leidster per 6 kinderen
- 3 tot 4 jaar: 1 leidster per 8 kinderen

Bij ruildagen proberen wij kinderen zoveel mogelijk in te delen op hun eigen stamgroep. Mocht dit niet lukken krijgen ouders per mail de keuze of zij willen dat hun kind op een andere groep komt spelen die dag. Als ouder geeft u dus hiervoor een akkoord.

Afwijking van stamgroep

In de wet- en regelgeving staat vermeld dat een kind in de dagopvang in één vaste groep kinderen geplaatst wordt. Deze groep kinderen wordt een stamgroep genoemd. De wet biedt ruimte om tijdelijk af te wijken van deze regel. Met schriftelijke toestemming van de ouders kan (extra) opvang tijdelijk is een andere groep dan de stamgroep van het kind plaatsvinden.

Wanneer wordt uw kind dan in een andere stamgroep geplaatst?

Uw kind kan incidenteel een dag(deel) of voor een bepaalde periode op een tweede stamgroep geplaatst worden:

- tijdens vakanties
- bij aanvraag van een extra dag en/of een ruildag wanneer er geen ruimte is op de eigen stamgroep.

Wij werken met een vast team, geen oproep- of uitzendkrachten in verband met goede monitoring, overleg en overdracht. De leidsters werken op een vaste groep en hebben vaste dagen waarop zij werken. Bij ziekte of afwezigheid vullen wij dit intern in, waardoor er een verschuiving van een leidster op een groep is. Onze leidsters worden gecoacht in hun dagelijkse werkzaamheden door een pedagogisch coach.

De vier competenties

	Emotionele veiligheid
	Sociale competentie
	Persoonlijke competentie
	Overdracht van normen en waarden

In dit pedagogisch beleidsplan is concreet het pedagogisch handelen op de groep beschreven. Beschreven in de hoofdstukken komen alle competenties terug.

Middels pictogrammen bij het hoofdstuk, is te zien welke competenties er de nadruk krijgen.

Voorbeelden

1. Duidelijk is dat bij het hoofdstuk *lichamelijke en creatieve ontwikkeling* de persoonlijke competentie veel aandacht krijgt. Dit hoofdstuk krijgt dan ook dit pictogram.

2. Bij *'samen eten op het KDV'* hebben we te maken met meerdere competenties die veel aandacht krijgen: *emotionele veiligheid (goede sfeer)* sociale competentie (om beurten praten) (Luisteren), persoonlijke competentie (smaakontwikkeling), overdracht van normen en waarden (hoe geef ik het broodmandje aan) Daarbij overlappen competenties elkaar ook nog vaak en zijn dingen als *'wellevendheid'* bijvoorbeeld onder te brengen bij sociale competentie, maar ook bij overdracht van normen en waarden.

Het hoofdstuk waar *'samen eten op het KDV'* onder valt krijgt dus alle pictogrammen.

Komen en gaan:				
Ruimte en spelmateriaal:				
Spelactiviteiten:				
Dagindeling en organisatie:				
Sociaal-emotionele ontwikkeling:				
Lichamelijke ontwikkeling:				
Zintuiglijke ontwikkeling:				
Taalontwikkeling:				
Creativiteit:				

1. *Inleiding*

In dit pedagogisch werkplan wordt beschreven wat we doen als pedagogisch medewerkers op de werkvloer, hoe we het doen en waarom we het zo doen. Wat in het veiligheid- en gezondheidsverslag omschreven staat t.a.v. gezondheid en veiligheid wordt hier niet omschreven, we volstaan met de mededeling dat deze jaarlijks gecheckt worden en dat wij hierin de juiste richtlijnen volgen. We hebben het in dit plan over het pedagogisch handelen, inrichten en voorwaarden scheppen. We willen ouders en kinderen het volgende garanderen:

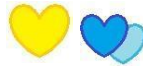
- ✓ **Veiligheid:** Dit doen we door privacy van ouders en kinderen te waarborgen (privacyreglement), voorspelbaar te zijn in onze gedragingen, structuur te bieden (sociaal emotioneel), en door te zorgen dat de ruimtes en materialen voldoen aan eisen van GGD en brandweer (fysieke veiligheid).
- ✓ **Stimuleren:** Dit doen wij door de eigenheid van ouders en kinderen te respecteren en mogelijkheden/ruimte te bieden om kinderen in eigen tempo en op hun eigen manier te laten ontwikkelen.
- ✓ **Pedagogische onderbouwing:** Dit realiseren we door als pedagogisch medewerkers op de hoogte te blijven van nieuwe pedagogische inzichten (vakliteratuur) en bijscholing. Door steeds bewust te blijven van onze pedagogische doelen (teamvergaderingen) en door daadwerkelijk toe te passen wat in het pedagogisch werkplan staat beschreven (afspraken).
- ✓ **Een warme plek voor hun kind:** Elk kind en elke ouder is voelbaar welkom, men wordt gezien, de pedagogisch medewerkers houden van kinderen om wie ze zijn en niet om wat ze kunnen/doen of van wie ze zijn (onvoorwaardelijk). Hierbij zijn wij als pedagogisch medewerkers attent op wat we zelf meebrengen aan ervaring uit eigen jeugd en mogelijk daar aan gekoppelde oordelen, overtuigingen of gewoontes. De pedagogisch medewerkers stellen zich neutraal op en bevechten actief oordelen. Een vaste vraag die we ons steeds stellen: "Kan het ook anders?" We laten ons inspireren door pedagogiek omschreven in de Reggio-werkwijze.

Al deze aspecten zijn als een rode draad terug te vinden door de volgende hoofdstukken heen.

- Komen en gaan
- Ruimte en spelmateriaal
- Spelactiviteiten
- Organisatie en dagindeling
- Sociaal-emotionele ontwikkeling
- Lichamelijke ontwikkeling
- Zintuiglijke ontwikkeling
- Taalontwikkeling
- Creativiteit
- Slotwoord

2. **Komen en gaan**

Wennen

Een maand voordat een kindje komt spelen op het kinderdagverblijf bellen wij de ouders op om een wenaafspraak te maken. Tevens krijgen ze een schriftje thuis gestuurd waarin alles wat voor ons belangrijk of leuk is om te weten over het kind opgeschreven kan worden.

Bij de eerste keer (het wennen) komen de ouders met het kind om 9.00 uur. De mentor van het kind gaat even met de ouders zitten. Tijdens dit gesprek verzamelt de mentor zoveel mogelijk relevante informatie om het kind goed te kunnen begeleiden. De ouders vullen hierbij een plan van aanpak in. (Ons 'even voorstellen' formulier) Na dit gesprek kan de ouder eventueel een aantal uren weggaan.

Het doel van het wennen is:

- Het vertrouwd raken met de nieuwe omgeving en het opbouwen van een vertrouwensrelatie tussen kind en de vaste leidster.
- Het vertrouwd raken van de ouders met de nieuwe situatie en het vertrouwen krijgen dat hun kind in goede handen is.
- Het goed op elkaar afstemmen van voedingsschema's, slaapgewoonten en pedagogische aanpak thuis en op de opvang.

Op het moment dat het kind een dagdeel is geweest weet een ouder hoe het kind reageert op de groep en op de pedagogisch medewerkers. Hoe de wenperiode verloopt, hangt mede af van de leeftijd van het kind. Bij een baby van rond de 8 weken zullen voornamelijk de ouders het vertrouwen moeten opbouwen dat er goed en zorgvuldig met hun kind wordt omgegaan.

Als ouders de eerste keer komen mogen ze eventueel ook zelf het kind naar bed brengen. De ouder kan zo ervaren hoe het slapen verloopt.

Voor een baby is de slaapomgeving het vertrouwdst, daarom vragen we de ouders om een knuffel of knuffeldoekje, ook eventueel de eigen speen van het kind mee te geven. Ouders kunnen, de eigen kinderwagen meenemen of een kindje kan in onze eigen wandelwagen (of met wandelwagenbak in de box), voor heel jonge baby's die zich nog niet omdraaien. Per kind wordt in het plan van aanpak beschreven wat het kind meeneemt in bed aan eigen spulletjes.

Zodra het kind in een ledikantje gaat slapen zal het moeten wennen aan de andere kinderen op het slaapkamertje. Pedagogisch medewerkers maken een bewuste keuze voor het vaste slaapplekje voor het kind passend bij de slaapgewoontes en volgens de veiligheidsnormen. Soms kan met wat schuiven met slaaptijden, volgorde van naar bed brengen, de wenperiode vergemakkelijkt worden voor een nieuw kindje.

Mentorschap

Ieder kind krijgt een eigen mentor toegewezen. Deze wordt bepaald voor de eerste wendag. Ouders leren de mentor kennen op de eerste wenochtend. Voor de wenochtend kunnen ouders in het schriftje lezen wie de mentor is. De mentor is niet de enige leidster die bij uw kind op de groep staat. Pedagogisch medewerkers werken en overleggen samen. De mentor is wel diegene die het kind extra observeert en alle informatie rondom uw kind vastlegt. Ook zal de mentor contact hebben met ouders als het om observaties gaat en leidt het jaarlijkse 10 minuten gesprek.

Iedere baby (nul jarige) heeft 2 vaste gezichten op de groep van het kinderdagverblijf. De baby zit dus altijd bij 1 van deze 2 vaste gezichten op de groep. Uitzondering hierin is als de leidster verlof heeft, op vakantie is of vanwege ziekte niet kan werken. Wij werken niet met oproep en/of invalskrachten. Onze pedagogisch medewerkers werken op vaste dagen op vaste groepen. Zij kunnen wel op verschillende groepen werken. Hierdoor kennen onze pedagogisch medewerkers alle kindjes en zullen er dus nooit totaal vreemde gezichten op de groep staan bij ziekte of verlof van het vaste gezicht. (*zie Hechting blz.6*)

Hechting

Een (nieuwe) baby wordt altijd door een vaste pedagogisch medewerkers verzorgd.

Stagiaires mogen baby's niet verzorgen. Er moet een veilig basisvertrouwen zijn en daarbij zijn vaste verzorgende pedagogisch medewerkers voor het kind belangrijk.

Voor een veilige hechting is een voorspelbare situatie met vaste gezichten belangrijk. Baby's krijgen vaak veel aandacht van peuters op de groep. Vooral als een baby gevoed wordt of moet huilen, staan ze er graag bij om te kijken of bieden hun hulp aan. De leidster moet goed op de reacties van de baby letten of die dat aankan. Ook peuters moeten leren zorgvuldig en gedoseerd een baby te benaderen. Het is de taak van de leidster om dat te reguleren.

Op de volgende manieren werken wij aan een goede gehechtheidrelatie met het kind:

We werken met vaste pedagogisch medewerkers op vaste groepen. We werken niet met oproep- en/of uitzendkrachten. Ziekte, vakantie of verlof wordt onderling opgelost. Hierdoor is er goede monitoring, overleg en overdracht onderling. Waar mogelijk, is er tijdens (langdurig) ziekte nog steeds een vast gezicht. Wanneer dit niet haalbaar blijkt, komt er een nieuw (tijdelijk) vast gezicht.

Hallo, en dag 1

Voor peuters is het moment van afscheid nemen van de ouders meestal het moeilijkst. Om die reden wordt de manier van afscheid nemen goed met de ouders doorgenomen tijdens het intakegesprek. We adviseren ouders om bij het brengen even met het kind op de groep te komen. Het kind kan ondertussen in de aanwezigheid van de ouder iets kiezen waar het mee gaat spelen. Er ligt of staat altijd uitnodigend speelgoed klaar. Daarna is het belangrijk dat ouders heel duidelijk zeggen dat ze weggaan en dan ook direct daarna gaan. (voorspelbaarheid) Als het kind moet huilen, zal de leidster het kind van de ouders overnemen en met het kind mama of papa uitzwaaien. De ouders kunnen altijd later even bellen of alles goed gegaan is. Ook na de wenperiode blijft deze werkwijze bij het verwelkomen en afscheid nemen.

Hallo, en dag 2

Aan het eind van het dagdeel of de dag is er weer een moment van verwelkomen en afscheid nemen. Dat kan voornamelijk voor peuters weer een verwarrend moment zijn. Naar wie moet ik nu luisteren? Naar papa/mama of naar de leidster?

Over het algemeen volgen we de volgende gedragslijn:

Papa of mama komen en doen de jassen en de schoenen aan en verzamelen de spulletjes, en zijn vanaf ze binnen stappen gewoon weer de autoriteit. Dat is voor de kinderen het duidelijkst. Ouders en pedagogisch medewerkers houden daarbij rekening met elkaar zo dat het zo soepel mogelijk verloopt voor iedereen, ook i.v.m. de nog niet opgehaalde kinderen.

Natuurlijk zijn pedagogisch medewerkers en stagiaires ondersteunend aanwezig als er meer kinderen uit een gezin zijn die aangekleed moeten worden of zodra er iets met een leidster besproken moet worden in de mondelinge overdracht. Dit is een korte overdracht, bij grotere besprekonderwerpen wordt een afspraak gemaakt.

Omwille van privacy en onverdeelde aandacht. voor de kleinsten is er ook nog een schriftelijke overdracht. Dit gebeurt in het eerste levensjaar dagelijks. Tijdens de haalperiode worden kortdurende activiteiten aangeboden i.v.m. organisatie en om te zorgen dat het gemakkelijk is voor de kinderen zich los te rukken uit het spel om mee naar huis te gaan. Een kort spelletje/puzzeltje kan altijd even afgemaakt worden met de ouders. Een verhaaltje wordt voorgelezen als activiteit op het einde van de dag. Ouders en kinderen voelen zich tot het laatste moment welkom. Zo lijken het begin en het eind van de dag op elkaar, zij het in omgekeerde volgorde. (structuur en voorspelbaarheid).

Na de wenperiode vragen wij ouders afscheid te nemen van de kindjes bij de deur. Dit zorgt voor meer rust voor alle kinderen op de groep. Het is voorspelbaar en geeft hen duidelijkheid: afscheid bij de deur en dan lekker gaan spelen! Bij het ophalen ben je van harte welkom om nog even naar je spelende kinderen te kijken en de overdracht met de leidster te doen.

Als het kind ongeveer 3 maanden op het KDV komt spelen, ontvangen ouders een evaluatieformulier of alles naar wens verloopt. Eventueel kan aan de hand van dit formulier ook een gesprek plaats vinden met de mentor van het kind.

Ieder jaar plannen we 10-minuten gesprekje in met ouders. De mentor van het kind observeert ieder kwartaal deze worden dan besproken met de ouders. Gaat alles goed? Zijn ouders tevreden? Dat komt allemaal aan bod tijdens het 10-minuten gesprek.

Op naar de basisschool

Kleine kindjes worden groot. Wanneer kinderen 4 jaar zijn verlaten ze ons en gaan ze naar de basisschool. De mentor zal, wanneer ouders dit wensen, een evaluatie verslag maken voor de basisschool. Dit doen wij niet standaard. Onze mening is dat de kindjes nog zo klein zijn als ze naar school gaan en door bijvoorbeeld tijdelijke invloeden kunnen er bijzonderheden spelen waardoor het niet altijd een reëel beeld geeft van het kind. Kindjes zijn nog zo klein en wij willen dat kindjes op de basisschool "blanco" kunnen starten. Wanneer wij iets signaleren, melden we dit bij ouders en verwijzen wij ze zo nodig door. Wij laten het bij ouders wat zij hiermee doen. Behalve als hierbij de ontwikkeling en/of veiligheid van het kind in het gedrang komt.

Oude observaties kunnen altijd opgevraagd worden. Wij geven geen informatie aan basisscholen zonder toestemming van ouder(s)/verzorger(s).

Ouders kunnen altijd een evaluatie gesprek aanvragen bij de mentor van het kind.

3. **Ruimte en spelmaterialen**

Inrichting van de ruimte

Wij werken met speelhoeken.

Waarom doen we dat zo?

Door het werken met speelhoeken waarborgen we een stuk privacy van het kind en geven we het de veiligheid van ongestoord kunnen spelen.

We stimuleren daarmee de ontwikkeling van het concentratievermogen, geen storende prikkels bij het spel.

We kunnen deze inrichting als dynamisch beschouwen omdat de inhoud van een speelhoek geen statisch gegeven is. Het wordt aangepast door de kinderen in het spel dat ze bedenken. Daarmee wordt gewerkt aan ons doel de kinderen te stimuleren in o.a. hun creativiteit. Dit wordt geïllustreerd in de beschrijving van de speelhoeken.

We streven ernaar om foto's, illustraties en werkjes zoveel mogelijk op ooghoogte van de kinderen te hangen, het geeft het gevoel van 'thuis horen' als je foto's en werkjes van jezelf tegenkomt in een ruimte.

Pedagogisch medewerkers kijken regelmatig op kindhoogte hoe de inrichting overkomt op de kinderen

Beschrijving speelhoeken

Bouwhoek

In de bouwhoek is er gelegenheid om op de grond, op een tafeltje of op een werkblad te bouwen. De bouwhoek ligt op een rustige plek en uit de loop om de bouwsels veilig te laten (ont)staan. Een selectie aan materialen ligt in de bouwhoek opgeborgen en zijn bereikbaar voor kinderen. Regelmatig kan materiaal worden verwisseld met constructiemateriaal dat in de berging ligt. Zo is er van tijd tot tijd iets nieuws te beleven in de bouwhoek. Een verkeerskleed, autootjes en poppetjes zijn een goede aanvulling in de bouwhoek, maar ook kinderen kunnen de bouwhoek aanvullen met materiaal uit een andere hoek.

Waarom de bouwhoek: Veiligheid en privacy

Poppenhoek

De poppenhoek is de hoek voor het 'doen alsof', immitatiespel. De poppenhoek wordt zo opgesteld dat er in een handomdraai een winkeltje, ziekenhuis, restaurant, huiskamer etc. van gemaakt kan worden. Door het sociale aspect van dit spel, is er voldoende ruimte in en om de poppenhoek heen. Ook hier is privacy voor de kinderen belangrijk, zij het om andere redenen als in de bouwhoek. Een poppenhoek is vaak ook de verkleedhoek.

Waarom de poppenhoek: Privacy bij 'doen alsof'. Gebeurtenissen worden hier verwerkt, Nagespeeld. Sociaal-emotioneel spel kan kwetsbaar zijn.

Rust/voorlees/hangplek

Deze plek ademt rust uit en er ligt een zachte mat, een warm kleed en kussens. De sfeer is knus en intiem.

Waarom rustplek: Mogelijkheid voor time-out. Even uit de drukte.

Knutsel/teken/schilderhoek

Er is een hoog werkblad of een hoge tafel, zodat in alle rust geknutseld kan worden. De jongsten kunnen er staand niet bij. Een schildersezel of een schilderbord tegen de muur maakt deel uit van de knutselhoek. Verf kan buiten bereik van de kleinsten worden neergezet. Er zijn schorten en er is een kraan in de buurt voor het schoonmaken achteraf. Er is een afgesloten knutselkast waar kinderen onder toezicht materialen uit kunnen krijgen die ze nodig hebben. Dit i.v.m. veiligheid (scharen, prikpenen enz.)

Waarom creatieve hoek: veiligheid (verticale groep), concentratie, stimuleren door (veilige) uitstalling materialen.

Babybox

De baby box, is in de buurt van de rustplek of maakt daar deel van uit. Het ligt ver weg van het kleine constructiemateriaal en van klim-, stoei-, of raceplekken. De jongste baby's spelen in hoge boxen, ver van ongeschikt klein speelgoed, maar wel met uitzicht op alles wat er rondom hen plaatsvindt.

Waarom baby box: Veiligheid voor baby's op onze verticale groepen.

Verstopplekjes

Voor de kleinsten is het huisje de favoriete verstopplek, voor de peuters zijn er verschillende verstopplekjes. De verstopplekjes worden gecreëerd achter de speelhoeken, of het materiaal wordt er voor aangeleverd (kleden, kledingrek, stoelen etc.) op de plek die de kinderen zelf kiezen. Dat kan bijna overal zijn, zolang het anderen niet stoort en veilig is.

Waarom verstopplekjes: Kinderen oefenen concreet met afscheid en weerzien in brede zin, een behoefte. (Denk aan kiekeboe)

Buitenspeelplaats

Hier bevindt zich een grote afdekbare zandbak met een glijbaan en een spelhuisje. Er is een aparte berging waarin het buitenspeelgoed, dat niet geschikt is voor binnen (hygiëne, robuustheid), wordt opgeborgen. De bestrating van de speelplaats leent zich voor het tekenen van allerlei soorten spel met stoepkrijt (verkeersparcours, hinkelen, kringspellen, straattekeningen etc.). Op de speelplaats staat een parasol die voor veel schaduw zorgt. Er is ook een rustige, overdekte zone gecreëerd waar gegeten en gedronken wordt en waar boxen en kinderwagens voor de kleinsten staan.

Waarom buitenspeelplaats: Natuurbeleving, bewegen, zonlicht, frisse lucht en veel ruimte...

Opendeurenbeleid

Verticale groepen

Wij werken met verticale groepen

- Broertjes en zusjes kunnen bij elkaar op de groep
- Verschillende leeftijden samen lijkt op 'thuis'
- Oudere kinderen inspireren en stimuleren de jonge kinderen

Met een goed en bewust toegepast opendeurenbeleid zijn deze nadelen te ondervangen. Twee groepen die samen een opendeurenbeleid toepassen, hebben de beschikking over drie of vier ruimtes die ieder een leeftijdsgroep of type kind iets speciaals kan bieden. Er kan een keuze gemaakt worden voor bijvoorbeeld een rustig en actief spel, de kinderen zijn daar waar het meest aan hun behoefte kan worden voldaan. Het kan zijn dat baby pedagogisch medewerkers even meeverhuizen. Zo kunnen we ook beter en meer aan leeftijd gerelateerde en individuele behoeftes tegemoet komen. Kindjes kunnen dan voor enkele uurtjes of een dagdeel wisselen van stamgroep. Zo kunnen we meer leeftijdsgericht activiteiten aanbieden aan onze kindjes zonder 'gestoord' te worden door kleinere kindjes of juist grotere kinderen.

Achterwacht en vierogenprincipe

Op KDV Janneke's Trots streven wij ernaar om 2 pedagogisch medewerkers op de groep te hebben, maar wanneer er niet voldoende kinderen zijn, kunnen we van dit streven afwijken. Wettelijk gezien mag je bij 'halve groepen' alleen op de groep.

Het vierogenprincipe houdt echter wel in dat er altijd een volwassene mee moet kunnen kijken of luisteren met een beroepskracht. Een beroepskracht mag dus alleen op de groep staan, zolang er maar op ieder moment een andere volwassene de mogelijkheid heeft om mee te kunnen kijken of luisteren.

Het vierogenprincipe:

- Er wordt gestreefd naar meer dan één pedagogisch medewerker aanwezig op de groep.
- Er is nooit een leidster alleen op de locatie aanwezig
- Bij uitstapjes gaan er minimaal 2 pedagogisch medewerkers mee met de kinderen.
- Pedagogisch medewerkers lopen regelmatig onaangekondigd elkaars groepsruimtes binnen.
- leidinggevendend komen regelmatig binnen in de groepsruimtes. Vooral op de momenten waarop pedagogisch medewerkers alleen op de groep staan, zoals tijdens openen/ sluiten en pauzemomenten.
- De leidinggevendend zorgen ervoor dat hun bezoek geen vast patroon aanneemt.
- Er zijn doorzichtige afscheidingen tussen groepsruimtes.
- Er is geen afscheiding tussen groepsruimtes en verschoonruimte.
- Er zijn audiovisuele middelen, zoals een babyfoon, in de slaapkamers.
- Van binnenuit zijn de buitenspeelsterreinen overzichtelijk en houdt degenen die binnen zijn mede toezicht op het buitenspelen.
- De flexibele inzet van stagiaires vergroot deze aanwezigheid van ogen en oren. Daarbij in het oog houdend dat stagiaires onder de 18 jaar niet ingezet mogen worden als volwassene.
- Tijdens haal- en brengmomenten komen er voortdurend ouders binnen om hun kinderen te halen en overdracht te doen.

Spelmateriaalen

Het spelmateriaal is afgestemd op de lichamelijke, verstandelijke, creatieve en sociaal emotionele ontwikkeling van kinderen en wordt geselecteerd op kwaliteit en veiligheidsnormen.

Speelgoed wat voor meerdere doeleinden geschikt is heeft onze voorkeur, speelgoed wat ruimte laat voor eigen verbeelding/fantasie, een grote speelwaarde heeft, en niet teveel vooraf ingevuld is met kleur en details. Bij de aanschaf of vervanging van speelgoed wordt gekeken naar welk type spel/speelgoed er ondervertegenwoordigd is. (ontwikkeling alle gebieden)

We leren kinderen ook met zorg omgaan met de verschillende soorten spelmaterialen, naar de aard van het materiaal. Samen met de kinderen spelmaterialen opruimen op een vaste plek en compleet maken van puzzeltjes e.d. hoort ook bij zorg voor het materiaal. Wij bieden als pedagogisch medewerkers de kinderen hier structuur mee aan en respect voor onze gezamenlijke bezittingen.

Kinderen mogen vrij kiezen waar ze mee willen spelen. Daarom staat het meeste materiaal in open kasten zodat kinderen het speelgoed zelf kunnen pakken (en opruimen). Ook de verkleedkleden liggen altijd binnen handbereik van de kinderen. Het knutselmateriaal staat in grote kasten en daarvoor moeten kinderen de pedagogisch medewerkers vragen. Verven, plakken, prikken en knippen gebeurt aan de knutseltafel onder direct toezicht omdat scharen bijvoorbeeld gevaarlijk kunnen zijn. We hebben links- en rechtshandige scharen. Spelmateriaal kan ook uit de natuur komen. Met blaadjes, kastanjes, stokjes of steentjes kunnen kinderen heerlijk spelen, net als met kosteloos materiaal dat voor knutseldoelstellingen is verzameld. Ook worden materialen verwelkomd op het KDV die in eerste instantie niet voor speeldoelstellingen gemaakt zijn, maar wel een grote speelwaarde kunnen hebben. (bijvoorbeeld vrolijk beschilderde autobanden) Een voorwaarde is wel dat het materiaal voldoet aan de vastgestelde veiligheidseisen. Kinderen zijn vaak heel vindingrijk en dat willen we zeker belonen. Van stoeltjes maken ze een trein of met kleden een hutje onder de tafel. Helpen is ook spelen, spelenderwijs leren. Wanneer de leidster de tafel dekt/afruimt, of was opvouwt mag een kind haar meehelpen.

Meegebracht speelgoed

Wanneer kinderen speelgoed van huis meenemen, mogen ze daar natuurlijk mee spelen. Aan de ouders wordt dan echter gevraagd geen speelgoed mee te geven waarvan kleine onderdelen zoek kunnen raken of wat heel kwetsbaar is. Hierbij moeten ouders zich realiseren dat meegebracht speelgoed ook aantrekkelijk is voor andere kinderen. De kinderen op de groep zijn gewend dat al het speelgoed op de groep voor iedereen is, en iedereen aan de beurt komt om een poosje met bepaald speelgoed te spelen. Als het kind ermee is uitgespeeld..... en het is niet de bedoeling dat andere kinderen er mee spelen (graag duidelijkheid van de ouders hierover), bergen we het op in zijn/haar mandje en zetten het hoog weg. Het KDV stelt zich niet verantwoordelijk voor schade of zoekraken van meegebracht speelgoed. Voor persoonlijke knuffels en spenen geldt natuurlijk dat ze niet voor gemeenschappelijk gebruik bestemd zijn, dat leren we de kinderen. Een meegebracht verjaardagscadeau wordt natuurlijk wel tentoongesteld en is alleen voor de jarige beschikbaar. (Tenzij anders afgesproken bijv. gezelschapsspel)

4. *Spelactiviteiten*

Vrijheid

Wij ondernemen veel activiteiten met de kindjes.. We hebben iedere maand een activiteitenrooster waarbij wij rekening houden met alle ontwikkelingsgebieden, denk aan: sociaal emotionele ontwikkeling, creatief, taal, fijne en grove motoriek, zintuiglijk en cognitief. Wij zorgen ervoor dat alle ontwikkelingsgebieden aan bod komen bij ieder kind. Dit doen wij door de ontwikkelingsgebieden van dag te laten verspringen. Dus creatief is in de 1ste week op maandag, in de 2de week op dinsdag enz.

Vaak komen plannen voor activiteiten ook spontaan wanneer kindjes erom vragen, soms is het onverwachts mooi of juist slecht weer en plannen we die dag iets leukers binnen of buiten. Kinderen zijn niet verplicht om met een activiteit mee te doen. We willen dat de kindjes graag mee doen en er zin in hebben en dat het iets vrijblijvends is. Vaak doen (bijna) alle kinderen in de groep wel mee met een activiteit

Wat voor dagelijkse activiteiten ondernemen wij zoal?

Liedjes zingen, knutselen, tekenen/kleuren, wandelen, tent maken, rollenspel, tuinieren etc. Sommige activiteiten vragen voorbereiding en zijn gepland, andere ontstaan gewoon spontaan.

We proberen ook van gewone huishoudelijke dingen een spel te maken zodat kinderen spelenderwijs leren, er niet onnodig een hekel aan krijgen. (bijv. Afruimen en opruimen)

Kinderen zijn vrij om wel of niet mee te doen, toe te kijken of afstand te nemen van een activiteit. We vragen niet van de kinderen om zich aan te passen, om ons als leidster voldoening te geven t.a.v. het bedenken en voorbereiden van een activiteit. Het is zoals het is. We stimuleren ze door zelf plezier te hebben en op die manier uitnodigend te zijn.... En laten ze zelf komen. Geregeld gebruiken we een thema als inspiratiebron: seizoenen, feesten, zintuigen etc. We spelen elke dag buiten, zodra het weer het toelaat. Dit gebeurt onder toezicht. De buitenspeelplaats voldoet aan de vastgestelde veiligheidsnormen. (omheining, grond speelterrein, beplanting, speeltoestellen) Samen met de kinderen wordt het buitenspeelgoed gepakt (veilig) en weer opgeruimd.

5. **Dagindeling en organisatie**

Dagindeling

We hebben in de KDV groepen een vaste dagindeling om verschillende redenen.

- Organisatorische redenen: Kinderen worden gehaald en gebracht binnen vastgestelde tijden. De pedagogisch medewerkers stellen hun organisatie daarop af. Deze periodes vallen buiten de periodes waarin aandacht besteedt moet worden aan eten, slapen, verschonen, activiteiten. Zo kan er onverdeelde aandacht gegeven worden aan de bezigheden van het moment en loopt het programma op rolletjes, ook met nieuwe collega's en eigen invalpedagogisch medewerkers van een andere groep, omdat het houvast biedt om alle, in de inleiding genoemde aspecten, te kunnen bieden.
- Het geeft voorspelbaarheid en tijdmarkering voor jonge kinderen. Dit biedt veiligheid/structuur. Jonge kinderen kunnen geen klokijken maar wel de volgorde van dingen leren. Na het slapen naar buiten, dan een drankje, dan een verhaaltje en dan weer mama. Herhaling van ritmes en rituelen geven een gevoel van veiligheid en herkenning. Een lange opvang dag wordt overzichtelijk. Er zijn markeermomenten, oriëntatie gebeurtenissen in de tijd.

Grofweg is de dagindeling als volgt:

- 6.30-9.00 uur worden de kindjes gebracht en mogen ze vrij spelen
 - 9.30 uur gezamenlijk liedjes zingen uit onze liedje map, dan wat drinken en fruit eten. Mocht er een kindje jarig zijn, vieren we dit vaak nu
 - 10.00 uur alle kindjes worden verschoond en sommigen gaan eventueel slapen
 - 10.15 uur We gaan een activiteit doen
 - 10.45 uur binnen of buiten vrij spelen
 - 11.45 De kindjes en pedagogisch medewerkers eten samen boterhammetjes en drinken melk
 - 12.15 uur alle kindjes worden verschoond en er gaan kindjes naar bed
 - 15.30 uur nadat alle kindjes uit bedje en verschoond zijn, gaan we gezamenlijk liedjes zingen en dan drinken we en eten we een tussendoortje.
- 16.00 uur Gezamenlijke activiteit (binnen of buiten)
- 16.30 alle kindjes worden verschoond, waarna ze alweer opgehaald kunnen worden of vrij kunnen spelen

Organisatie rondom eten

Belangrijk bij ervaringen rondom eten:

- Zorg, aandacht
- Plezierig, gezellig
- Hygiëne, kwaliteit

Zorg, aandacht

Eten is een heel belangrijk terugkerend aspect in ons dagelijks leven. We voeden ons lichaam zodat het alle prestaties, die gevraagd worden van het lichaam, kan leveren. Daarom vinden we het nodig dat de grote of kleine maaltijd met aandacht genuttigd wordt. Om dat met een grote groep kinderen, met verschillende eetgewoontes van huis uit, goed te laten verlopen, hanteren we een aantal die kinderen helder maakt wat er verwacht wordt:

- We eten aan tafel, allemaal tegelijk
- We schrokken niet, we eten rustig
- We proberen op te eten wat we op ons bord hebben genomen
- We storen anderen zo min mogelijk

Pedagogisch medewerkers scheppen hiervoor de individuele voorwaarden: Een 3-jarige krijgt een kindermes om zelf te smeren, de grijpgrage 1-jarige heeft niet andermans bordje binnen handbereik en het kindje wat zijn mondje graag helemaal volstopt, krijgt maar 1 stukje tegelijk bijvoorbeeld.

Plezierig, gezellig

We willen graag een fijne sfeer aan tafel voor de kinderen. Dit doen we door:

- Kinderen worden niet gedwongen om bepaalde dingen of hoeveelheden te eten, wel gestimuleerd
- Kinderen krijgen keuzemogelijkheid in wat ze eten
- Pedagogisch medewerkers zorgen dat ze de tijd hebben, voorkomen stress rondom eten
- Positieve benadering van de kinderen met hun eigen eetgedrag
- De maaltijd hoeft niet vlug, maar duurt ook niet te lang
- Er wordt gekeken naar wat een kind naar zijn aard kan opbrengen m.b.t. aan tafel zitten. Een super vlug, hyperactief kind te laten wachten op de laatste treuzelaar kan te moeilijk zijn. Het begin en het eind van de maaltijd kan ook gemarkeerd worden met een liedje, waarna de treuzelaar nog even door mag eten
- Kinderen bepalen zelf, leren zelf de hoeveelheid schatten van wat ze op kunnen. Of het nu twee stukjes of tien stukjes brood zijn, het maakt niet uit. Het kind leert zo luisteren naar zijn eigen lichaam

Hygiëne, kwaliteit

Hygiëne is erg belangrijk tijdens de tafelmomenten. Dit doen we door:

- Kinderen en pedagogisch medewerkers wassen hun handen voor en na het eten
- Wat op de grond is gevallen wordt niet meer opgegeten
- Ieder eet van zijn eigen bord, drinkt uit zijn eigen beker, niet van het mes likken
- We geven kwalitatief goede voeding: vers bruin brood, vers fruit, beperkt suikers en vet
- We houden rekening met individuele diëten en principes zolang het niet de kosten opdrijft en hanteerbaar is in een groep. Ouders kunnen altijd eventueel noodzakelijke dieetvoeding meegeven

We stimuleren kinderen die dat al kunnen, te helpen met tafeldekken en afruimen. De maaltijden voorbereiden gebeurt uiteraard volgens de vastgestelde richtlijnen qua hygiëne. (Hygiëncode)

Baby's voeden

Ook hier volgen we bij de bereiding de regels rondom veiligheid en hygiëne. We verwarmen de flesvoeding in de magnetron, gekolfde borstvoeding verwarmen we in de flessenwarmer.

Voor het voeden en het klaar maken van de voeding wassen we onze handen.

Tijdens het voeden van een baby hebben we lichamelijk contact, oogcontact en onverdeelde aandacht. De omgeving is zo rustig mogelijk. De vaste leidster zal vlug genoeg de prettige houdingen, de drinkgewoonten en de handelingen rondom boertjes e.d. van het kind kennen. Zij deelt haar ervaringen met andere pedagogisch medewerkers, schrijft ze desnoods op voor een (eigen) invalleidster, als het ingewikkeld en specifiek is. Er is een goede schriftelijke en mondelinge communicatie met de ouders over de wensen rondom voeding. (tijden, hoeveelheden, etc.) Aantekeningen over wat en wanneer een baby heeft gegeten worden op een whiteboard geschreven en ook in het schriftje.

Organisatie rondom slapen

Het bed ritueel van thuis wordt zoveel mogelijk gevolgd door de pedagogisch medewerkers op het KDV.

Bijvoorbeeld: knuffel mee, slaapzakje aan, speen mee, liedje zingen, kiekeboe etc.

Het kind slaapt zoveel mogelijk in een 'eigen bedje', wat het ziet vanuit het bedje wordt vertrouwd en geeft op den duur geen prikkels meer die het kind wakker kunnen houden.

De richtlijnen van de GGD rond beddengoed verschonen, gebruik dekentjes en sloopjes worden gevolgd.

Kinderen worden bij ons niet vastgelegd. Kinderen die kunnen staan slapen in de onderbedjes. Er wordt bewust gekeken naar de volgorde van het naar bed brengen, de verdeling van de bedjes en de eigenschappen van een kind, om de omstandigheden voor tot rust komen zo gunstig mogelijk te maken. Ouders geven aan hoe vaak en hoe lang een kind slaapt. Het kan echter voorkomen dat het slaapgedrag verandert, of dat het op het KDV anders is dan thuis. Samen met de ouders zoeken we daar een oplossing voor, die ook in het belang is van de groep. Er kan bijvoorbeeld besloten worden om te slapen op een rustigere groep. De babyfoon staat dan op de eigen groep. Dit uiteraard altijd in overleg met ouders. Op een whiteboard wordt aangetekend wanneer en hoelang een kind heeft geslapen. Zo kunnen ouders dit bij het ophalen altijd nalezen. Bij kinderen tot 1jaar wordt dit ook altijd in het schriftje genoteerd.

Organisatie algemeen

Andere zaken die georganiseerd moeten worden, zoals ontvangen en uitzwaaien, zindelijkheidstraining, buiten spelen, activiteiten etc. zijn te vinden in de hoofdstukken die hier specifiek over gaan.

Uitstapjes

Regelmatig gaan wij erop uit met de kinderen. Met de bolderkar naar de speeltuin, het winkelcentrum of picknicken maar ook grotere uitstapjes zoals naar dierentuin Zie-Zoo, het kabouterpad en de kinderboerderij.

We laten de kinderen beleven wat we ze leren. De vallende blaadjes van de bomen in de herfst, Mama schaaap die voor haar kleintjes zorgt en de kamelen zijn in het echt wel heel groot. Wanneer kinderen mee gaan op een uitstapje is hiervoor toestemming nodig van de ouder.

3 urenregeling

Bij minimaal tien uur aaneengesloten opvang, kan worden afgeweken van de beroepskracht kind ratio gedurende maximaal drie uur per dag.. Dit omdat onze leidsters niet alle uren van de dag inzetbaar zijn. Als we afwijken van de beroepskracht-kind ratio (BKR), is minimaal de helft van het aantal vereiste beroepskrachten op de groep aanwezig. In de ochtend kan dit voor maximaal een half uur voorkomen tussen 7.00u en 8.00u. Dit is mogelijk omdat dan nog niet alle kindjes aanwezig zijn. We houden rekening dat in deze tijd alleen noodzakelijke voeding en verschoning momenten vallen. Dit kan ook gebeuren tussen 12.30u en 15.00u in de middag omdat onze leidsters dan pauze houden. Veel kindjes liggen dan in bed waardoor de groep dit toelaat en we houden rekening dat in deze tijd ook alleen noodzakelijke voeding en verschoning momenten vallen. Tijdens het afwijken van de beroepskracht-kind ratio (BKR) zal de nadruk liggen op wat rustigere

activiteiten aan tafel of in een speelhoek inspeland op de behoefte van de kinderen. Hierdoor zal de individuele aandacht niet in het gedrang komen.

De tijden die we afwijken liggen vastgelegd in onze weekplanning. Onze leidsters overleggen met elkaar of pauze op dat moment haalbaar is. Soms kan een pauze iets later starten door drukte op de groep. Deze leidster is dan ook weer later terug van pauze. Vandaar de uitloop tot 15.00. De afwijkende pauzetijden worden geregistreerd op de dagplanning. Daarnaast staan onze leidsters die op kantoor werken altijd klaar om even te helpen op de groepen waar nodig.

De laatste afwijking kan zijn tussen 17.00 en 18.00 in de avond en dan wijken wij ook maximaal een half uur af van de beroepskracht-kind ratio (BKR). Er zijn dan al wat kinderen opgehaald en de middagtaken zijn afgerond. We houden rekening dat in deze tijd ook alleen noodzakelijke voeding en verschoning momenten vallen.

Extra opvang

Kinderen spelen bij ons op vaste of flexibele dagen. Het is altijd mogelijk om een keer een extra dag of dagdeel aan te vragen tegen extra betaling. Dit kan via de mail: info@jannekestrots.nl

Voorwaarden extra opvang:

- Een extra dag(deel) is alleen mogelijk in goed overleg tussen de ouder(s) en Kdv Janneke's Trots,
- hierbij wordt rekening gehouden met het niet overschrijden van de kindaantallen en leidster kind ratio.
- We kijken naar leeftijdsgenootjes voor het kind op de groep.
- Wanneer er geen plek op de eigen stamgroep is, maar ouders wel een plekje op een andere groep akkoord vinden, dienen ouders hiervoor te tekenen. Hierbij is het belangrijk dat het voor het kind veilig moet voelen. Er moet dan wel een vertrouwde leidster voor het kind aanwezig zijn. Aangezien wij niet met oproep en invalkrachten werken zijn alle pedagogisch medewerkers vertrouwd. Uitzondering hierin kan bijvoorbeeld een nieuw kindje zijn.
- Femke en Marianne zullen altijd samen met vaste pedagogisch medewerkers beoordelen of het kind genoeg gehecht is en zich veilig genoeg voelt op een andere stampgroep.

Stagiaire

Janneke's Trots is een erkend leerbedrijf. Stagiaires zijn dan ook van harte welkom bij ons. Wij dragen graag bij aan het leerproces van groeps pedagogisch medewerkers in opleiding. Stagiaires zijn er puur ter ondersteuning van de pedagogisch medewerkers. Stagiaires staan altijd boventallig. Voor de hechting van baby's en alle andere kindjes leggen stagiaires nooit de kinderen op bed en geven geen flesvoedingen aan zuigelingen onder de 1 jaar. Stagiaires mogen geen (fles)voedingen warm maken. Tijdens de gehele stage verschonen zij alleen onder toezicht de kinderen. Het verschonen van kinderen mag pas vanaf de 4^e stageweek. (Dit is wel afhankelijk van de opleiding, de stagiaire en de stagebegeleidster) We moedigen stagiaires aan om activiteiten (mee) te ondernemen met de kinderen.

Opleidingsplan

Onze verwachtingen van de stagiaire hangen af van verschillende factoren: niveau opleiding, houding van de stagiaire, gevoel van vertrouwen vanuit pedagogisch medewerkers en kinderen en leerkracht school. Er vinden regelmatig stagegesprekken plaats met de stagebegeleidster. Bij iedere opdracht en iedere 12 weken worden gesprekken gepland. Wekelijks wordt er met de begeleidster een kort gesprekje gehouden. Omdat iedere stagiaire zijn eigen kwaliteiten en zwakheden heeft, is het belangrijk om stil te staan bij de persoonlijke leerdoelen gericht op de competenties van een pedagogisch medewerker. Om er voor te zorgen dat de stagiaire aan haar leerdoelen toekomt en deze behaalt, zal zij een planning moeten maken voor het uitvoeren van activiteiten en opdrachten. Ook de overlegmomenten (voortgangs- en eindgesprek) tussen stagiaire en stagebegeleidster worden gepland. De leerdoelen van de stagiaires zijn verschillend en hoe wij hiermee omgaan verschilt per stagiaire, opleiding, afspraken met scholen en de opdrachten.

Het belangrijkste aspect hiervan is dat acties binnen ons pedagogisch plan moeten passen en op de groepen haalbaar moeten zijn. Het kind staat altijd centraal bij ons. Hierbij is het belangrijk dat de privacy van de kinderen en de thuissituatie gewaarborgd blijft.

Wij hebben goede contacten met de scholen waar wij mee samen werken.

6. Sociaal-emotionele ontwikkeling

Proces

Zodra we het hebben over ontwikkeling, spreken we over een proces.

Een zwangerschap is een proces. Een proces laat zich niet versnellen of vertragen, het blijft in de meeste omstandigheden een proces van negen maanden. Wel kunnen we de omstandigheden waarin dit proces plaatsvindt zo gunstig mogelijk maken.

Er zijn voorbeelden van gunstige beïnvloeding genoeg: gezonde voeding, voldoende rust en beweging. Maar er zijn ook voorbeelden van ongunstige beïnvloeding: Een verslaving, stress, trauma's etc.

Er zijn in het proces van de sociaal-emotionele ontwikkeling van een kind een aantal die zich niet eerder laten stimuleren dan op het moment dat het daadwerkelijk aan de orde is in de ontwikkeling van een kind. Een goed voorbeeld is: de ontwikkeling van het geweten. Een kind van nog geen twee dat een huilende baby aait als het huilt, bootst gedrag na, of heeft er succeservaring mee. Van echte inleving kan nog geen sprake zijn, het is nog volop bezig zijn eigen ik te ontdekken. Het kind van die leeftijd dat bijt, kan zich dus ook niet inleven, omdat de ontwikkeling simpelweg nog niet zo ver is. Het kind in de ik-fase experimenteert gewoon met de ervaring: 'Ik doe iets en er gebeurt iets', 'Ik heb invloed'. Er moeten eerst een aantal processtappen gezet zijn en dat proces kan qua tijdsduur per kind sterk verschillen.

Wat we wel kunnen doen is net als bij de zwangerschap; de omstandigheden zo gunstig mogelijk maken. Een uitermate belangrijk aspect voor een gunstige sociaal-emotionele ontwikkeling van een kind is.

Zelfvertrouwen/eigenwaarde

We stralen uit naar de kinderen om het zelfvertrouwen zo gunstig mogelijke ontwikkelomstandigheden te geven. Het is veilig op het KDV, er zijn geen oordelen, slechts waarnemingen. Naar aanleiding van wat we waarnemen kunnen we kinderen nieuwe oplossingen bieden in gedrag als dat wenselijk is voor zijn/haar welzijn en dat van de andere kinderen.

Voor de begrippen zelfvertrouwen en eigenwaarde bestaan definities (oppervlakkig en met diepgang) waarbij de een gaat over hoe zelfvertrouwen/eigenwaarde zich laat zien in gedrag en de ander over waar het begint binnenin het kind.

Wij richten ons als pedagogisch medewerkers op het laatste.

Zodra wij een kind laten ervaren dat het prima is zoals het is en het in eerste instantie gaat om wat het kan of hoe het zich gedraagt, wordt er een goede basis gelegd.

Kinderen kunnen hele heftige en minder heftige emoties hebben.

Kinderen zijn impulsief en voorzichtig.

Kinderen hebben aanleg om iets specifiek vlot te leren, moeten soms meer moeite voor doen om dingen te leren.

Kinderen brengen een hoop ervaring en voorbeeldgedrag mee uit situaties die we kennen.

Kinderen bevinden zich in een bepaalde fase in hun ontwikkelingsproces, en dat kan korter of langer duren.

En dat is allemaal goed en wordt verwelkomd zoals het is.

Groepsopvang

Jonge kinderen in de groepsopvang zien veel gebeuren. Ze maken soms deel uit van gebeurtenissen waar ze qua ontwikkeling nog niet veel mee kunnen, vooral in sociaal opzicht. Door de persoonlijke ontwikkeling van kinderen goed in de gaten te houden en goed in te schatten waar ze zitten op sociaal-emotioneel gebied kunnen we ze veiligheid bieden.

Veiligheid geeft vertrouwen, en dat is weer een gunstige omstandigheid voor zelfvertrouwen en eigenwaarde. Dit doen we door het aangeven van grenzen.

Grenzen ruimtelijk

Voorbeeld: We leggen een baby niet in de bouwhoek naast een zware blokkentoren met bouwende peuter, maar in de box, of op een afgeschermd speelkleed.

Kortom, we richten onze ruimte er op in.

Grenzen zintuiglijk

Er zijn grenzen aan wat een baby op zintuigelijk gebied kan verwerken qua prikkels. We zorgen voor een rustige plek binnen het KDV. Er zijn ook grenzen aan wat een peuter zintuiglijk kan verwerken, aan huilende baby's bijvoorbeeld. Het is onze taak om rust te bieden, kinderen te troosten en veiligheid te bieden.

Grenzen fysiek

Stoeien, ravotten, knuffelen, kliederen, herrie maken, verkleden, gooien, emoties als blijheid, boosheid en verdriet uiten.... Prima! Stoeien kan vechten worden.... Dan kan het de ruimte en veiligheid van de ander beperken en daar ligt een grens.

Vrijheid blijheid is ons streven, maar de vrijheid houdt op waar het de vrijheid van een ander beperkt. Hier komen we bij de grenzen die we niet uitsluitend met de inrichting kunnen bewerkstelligen, maar die aangegeven en gecommuniceerd moeten worden met de kinderen, voordat en zodra ze er over heen gaan. Dit gebeurt spelenderwijs, in groepsgebeuren en een op een.

Grenzen aangeven

Wij geven de kinderen grenzen aan die passen bij de fase van hun sociaal- emotionele ontwikkeling. Dat betekent, dat het voor ons bijvoorbeeld in de 'ik-fase', (omgaan met emoties, taalontwikkeling, gewetensontwikkeling) allerm minst vanzelfsprekend is, bij een kind 'inleving' te verwachten. De ontwikkeling tot vier jaar speelt zich voor de meeste kinderen nog vooral af op het emotionele deel, en wellicht aan op het sociale. Veel kinderen van die leeftijd vangen nog meer op van lichaamstaal dan van de verbale boodschap. Er zijn een aantal richtlijnen die we volgen bij het aangeven van grenzen.

- We zijn als leidster eerlijk en echt. We spreken in de ik-vorm. Wat van ons is leggen we niet bij het kind neer. (denk aan irritatie gekleurd door eigen jeugdervaring met bijbehorende oude emotie) Onze taal en lichaamstaal komen overeen.
- We sluiten ons verbaal aan bij de ontwikkeling van het kind.*
- We maken contact op ooghoogte en houden eventueel de handjes even in onze handen, om onze boodschap goed over te laten komen. We noemen een kind bij de naam. We geven en vragen hiermee onverdeelde aandacht.
- We brengen met grenzen nooit angst of schuldgevoelens (inlevingsvermogen!) over op het kind, we zijn gewoon duidelijk met 'nee' of 'stoppen' o.i.d. en we bieden een uitweg door het geven van mogelijkheden voor een andere activiteit t.b.v. hetzelfde doel. (bijvoorbeeld even samen slaan op een trommel i.p.v. op het andere kindje, om boosheid te ontladen.) We benoemen altijd eerst het gevoel (erkenning) van waaruit gedrag ontstond (valideren).
- Soms moeten we een kind even weghalen uit een situatie die teveel verleidt om over grenzen te gaan (time-out). Dit vertellen we neutraal aan het kind voorafgaand, tijdens of na de gebeurtenis.
- We zijn consequent. Dat vermindert de prikkel om grenzen steeds op te zoeken, geeft rust en veiligheid, kinderen kunnen zich veilig concentreren op hun spel. De grenzen zijn gewaarborgd, ook de grenzen dus die mogelijk een ander kind bij hem wil overschrijden... Veiligheid!
- Onderhandelen doen we niet, dan zijn we bezig met 'macht' i.p.v. 'kracht'. Onderhandelen werkt met voorwaarden. De kinderen krijgen onvoorwaardelijk onze steun, ook al is dat soms niet leuk. Kinderen krijgen altijd van ons wat ze nodig hebben, niet altijd wat ze willen.

**Kinderen pikken kernwoorden op uit zinnen om op te reageren, die kernwoorden hebben ook vaak een klemtoon. Bij 'dit mag niet' wordt gereageerd op mag, dat was juist niet de bedoeling. We gebruiken ontkenningen bij voorkeur solitair: Nee, of we gebruiken woorden als stoppen met... We houden bij het grenzen stellen de zinnen kort en voorkomen dat we ons aan het verdedigen zijn waarom iets niet mag... Natuurlijk blijven we ons ook hierbij de vraag stellen: Waarom doen we het zo? En kan het ook anders?*

Omgaan met emoties.

Baby's en peuters zijn gevoelig voor emoties. Zijn de emoties niet van zichzelf, dan pikken ze het wel op van een ander. Ze kunnen het nog niet altijd verwoorden en kunnen ook nog niet altijd scheiden wat van henzelf is en wat niet. Het ene kind is gevoeliger dan het andere voor omgevingsruis, maar allemaal zijn ze gevoelig. Om zelfvertrouwen te ontwikkelen is het ook nodig te leren wat van jou is en wat niet, te leren dat je er mag zijn met je emoties, er een veilige manier is om ze te ontladen. Binnen de functies van de rechterhersenhelft (o.a. creativiteit, rollenspel en muziek/beweging) zijn er mogelijkheden, maar peuters hebben voornamelijk fysiek de behoefte om te ontladen. Het liefst in een neutrale omgeving, bijvoorbeeld in de buitenlucht. Buitenspelen, rennen en natuurbeleving nemen dan ook een grote plaats in op het KDV. Binnen leveren we als pedagogisch medewerkers onze bijdrage aan een 'emotie-schone' omgeving door onrust thuis te laten of buiten het werk te ontladen. Als pedagogisch medewerkers tonen wij de professionaliteit om onvrede van elders e.d. in de wachtkamer te zetten zodra we met de kinderen werken.

We leren de kinderen dat emoties golven zijn die ook weer wegebben, ze hebben even tijd en aandacht nodig. Ze horen erbij en krijgen op de juiste manier aandacht. We benoemen ze. We houden er als pedagogisch medewerkers er rekening mee dat een dergelijke golf zich opgebouwd kan hebben buiten het KDV. We geven de kinderen middelen aan om deze golf de ruimte te geven die het nodig heeft, tot hij wegebt. (buiten, bewegen, muziek, schilderen, poppenkast etc.) We hoeven niet per se altijd te weten hoe die golf tot stand kwam, we gaan er gewoon mee om ivm (privacy, veiligheid) Wij signaleren en registreren.

Emoties benoemen

Door emoties te benoemen: 'Ik zie dat jij boos bent, 'Klopt dat?' 'Oh zit je veter los? Dan help ik je even' in het bijzijn van andere kinderen leren kinderen wat bij hen emoties hoort en wat bij het andere kind hoort. Het kind dat getuige is van andermans emoties (bewust of onbewust), kan dan goed bij zichzelf blijven. Geen ruis! Wij als pedagogisch medewerkers benoemen onze eigen emoties ook en zullen er altijd zorg voor dragen dat de professionaliteit gewaarborgd blijft. Zo leren we dat er niets mis is met emoties.

Conflicten

Ondanks de groepsregels komen conflicten tussen kinderen natuurlijk voor. We begeleiden bij conflicten tussen jonge kinderen en kinderen van ongelijke leeftijd, totdat we er nagenoeg zeker van zijn dat ze de sociale vaardigheden bezitten om het zelf op te lossen, of zich voldoende bewust zijn van de groepsregels. Ook dan observeren we nog, maar vanaf de zijlijn. We weten dat we niet vanzelfsprekend 'inleving in anderen' kunnen verwachten bij jonge kinderen (ontwikkelingsproces!), en het heel natuurlijk is dat emotie omgezet wordt in actie. Aan deze behoefte komen we op allerlei manieren tegemoet bijvoorbeeld in de vorm van: springen, rennen, trommelen, timmeren etc.

We leren de kinderen actief het begrip 'om de beurt'. Bij het bepalen van degene die het eerst mag, maken we graag gebruik van aftelversjes. Is een kind uitgespeeld met bijvoorbeeld het felbegeerde speelgoed, dan brengt hij het naar het kind dat moest wachten. We geven een kind dat teleurgesteld is onze aandacht en tijd totdat het weer zakt. We erkennen zijn gevoel. Gaat het toch een keertje mis, wordt er bijv. geslagen buiten ons gezichtsveld, dan krijgen beide kinderen de gelegenheid om even apart van elkaar de gebeurtenis te verwerken. Dit gebeurt zonder waardeoordeel, maar met duidelijkheid over oplossingen! (bijvoorbeeld: hulp vragen).

We stimuleren 'samen spelen, samen delen' maar weten dat er maar een kind tegelijk dat ene rode brandweerautootje kan besturen uit die grote emmer met autootjes. Samen spelen is erg vaak 'om de beurt'. We geven hier veel aandacht aan. Het is geruststellend te weten dat jij ook aan de beurt komt. Door een begin te maken met gezelschapsspelletjes, leren we kinderen om te gaan met winnen en verliezen. Van een conflict leren kinderen over hun eigen verwachtingen en belangen en over die van de ander.

Met zijn allen...

Wij vieren op het KDV ook feesten. Samen iets vieren geeft een gevoel van erbij horen, saamhorigheid, betrokkenheid. Dit is een belangrijke ervaring binnen de sociaal-emotionele ontwikkeling. Rituelen geven een gevoel van veiligheid, ritme. Naast de rituelen in het klein (slaapritueel) komen dus ook de grotere rituelen aan bod. Verjaardagen, feestdagen, ze komen allemaal langs. Met het vieren van de verjaardagen, (feestmuts, verjaardagstoel, toezingen, middelpunt zijn, trakteren e.d.) worden kinderen in het zonnetje gezet en leren ze anderen in het zonnetje zetten om wie ze zijn. Er is immers geen vaardigheid nodig om een geboortedatum te passeren.

VVE

Op dit moment werken wij (nog?) niet met een gecertificeerd VVE programma. Dit omdat de huidige VVE programma's niet voldoende aansluiten bij onze manier van begeleiden. Maar natuurlijk hebben wij wel een werkplan met een uitgewerkte visie voor de opvang, vorming en educatie van onze kindjes. Met als uitgangspunt ons pedagogisch plan en het principe "elk kind is uniek." De activiteiten rond ons programma kunt u terug vinden in ons maandelijkse activiteitenroosters. Waarin wij alle ontwikkelingsgebieden aan bod laten komen. Wij werken hierin onder andere ook met thema's die aansluiten bij de seizoenen en feestdagen.

Achterstanden

Ieder kind ontwikkelt zich op een eigen manier. Wij vinden het belangrijk dat kinderen daar de kans voor krijgen. Pedagogisch medewerkers van kinderdagverblijf Janneke's Trots voeren regelmatig observaties uit om achterstanden bij kinderen zoveel mogelijk te beperken. Natuurlijk betrekken wij de ouders hierbij. Wij zullen met hen in gesprek gaan en samen met hen een plan van aanpak maken. Ook kunnen wij in samenspraak met ouders contact opnemen met het consultatiebureau om zo samen tot een goede aanpak te komen waarin het kind extra gestimuleerd kan worden. Of we laten de kinderen doorverwijzen naar externe instanties.

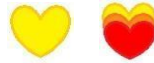
Observaties

Onze kindjes worden het hele jaar door geobserveerd. Pedagogisch medewerkers houden de ontwikkeling bij in hun observatiemap. Als zij een achterstand constateren wordt dit altijd met de ouders besproken. Iedere ouder wordt minimaal 1 keer per jaar uitgenodigd voor een 10 minutengesprek. In dit gesprek met de mentor wordt over het welzijn en de ontwikkeling van het kind gesproken. Mocht het wenselijk zijn vanuit de mentor of ouder(s) worden er meer gesprekken gevoerd, buiten de dagelijkse haal- en brengcontacten om.

Het observeren gebeurt dagelijks wanneer een kindje aanwezig is. Ook zijn er vaste observatiemomenten. Vanaf het moment dat een kind komt spelen wordt er geobserveerd. Iedere 3 maanden observeert de mentor haar toegewezen 'mentorkindjes' en zo nodig vaker. Tijdens het observeren wordt gekeken naar de verschillende competenties van een kind:

De emotionele, sociale, motorisch-zintuiglijke, cognitieve, taal en communicatieve, morele, expressieve en beeldende competenties. Dit komt overeen met onze activiteitenroosters.

7. Lichamelijke ontwikkeling

Contact met lichaam

Kinderen maken een lichamelijke ontwikkeling door en ook dat is een proces waarin kinderen iets pas kunnen doen zodra ze er aan toe zijn. Hoe dit proces zich ontwikkelt, en in welke tijdsduur, kan sterk per kind verschillen. Het is voor ons pedagogisch medewerkers een proces waar we goed zicht op hebben door het observeren. Elke stap laat zich zien. Als pedagogisch medewerkers weten we dat druk blokkeert en een kind geeft zelf aan wat het kan. Een kind dat goed contact heeft met zijn lijf, weet wat het kan, en dat is een goede graadmeter voor de begeleiding. Het is ook een teken van zelfvertrouwen als een kind zichzelf niet onderschat of overschat. De enige manier om een kind te helpen inschatten, is het geduldig als vangnet aanwezig zijn bij alles wat het kind aandurft.

Een veilige uitdagende omgeving bieden om grenzen te verleggen kan stimuleren. Maar dat is niet voor ieder kind hetzelfde. Een zichzelf overschattend en impulsief kind kan beter bij zich zelf blijven als er niet te veel prikkels tegelijk zijn. Een zichzelf onderschattend kind kijkt eerst graag toe, oefent graag in alle rust en kan soms licht aangespoord worden, zonder druk uit te oefenen. We gaan er vanuit door middel van observeren, vertrouwen bieden en goed contact met de ouder dat voor ons als pedagogisch medewerkers helder is wat een kind kan qua ontwikkeling en we reageren erop.

Grove motoriek

Deze wordt op verschillende manieren op het KDV gestimuleerd. Hieronder vallen bijvoorbeeld: glijden van een glijbaantje met trapje, evenwicht speeltoestellen, fietsen, steppen, gooien / vangen van ballen, spelen met zandspeelgoed en doen van behendigheidsspelen. Het merendeel van de activiteiten vinden buiten plaats, maar wordt ook in beperktere mate binnen geoefend.

Fijne motoriek

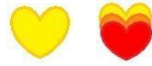
Kinderen maken kennis met fijnere en kleinere constructiematerialen zodra ze interesse tonen. Met knutselen geeft een kind zelf aan, waar het aan toe is, door langzaamaan meer in detail te gaan werken. Wij bieden de kinderen activiteiten aan waarmee ze hun fijne motoriek kunnen ontwikkelen en daarmee ook hun technische vaardigheden. Hoe lijm je iets vast, hoe knip je, wat kan ik met een splitpen...? Ook aan tafel bij het brood smeren, op de wc bij de knoop losmaken wordt geoefend.

Zelfredzaamheid geeft zelfvertrouwen over het eigen kunnen. Een leidster die zegt: 'Ik doe het wel even' belemmert een kind.

Zindelijkheidsstraining

Kinderen worden thuis soms gevraagd om op vaste tijden te plassen (bijvoorbeeld voor het boodschappen doen) Organisatorisch is dat ook gemakkelijk. Toch hebben we liever dat kinderen gaan plassen omdat ze aandrang voelen, ipv omdat de klok het zegt, of onze geplande bezigheid. Dit is ook een dringend advies vanuit de fysiotherapie. Een kind leert hierdoor beter naar zijn lichaam luisteren. Daarom zullen we een kind dat naar zijn/haar lichaam luistert, naar het toilet laten gaan zodra het aandrang voelt, ook op een voor ons minder comfortabel tijdstip. We zullen het kind niet aansporen om op de wc of op het potje te gaan zitten, zonder dat het zelf aangaf 'te moeten'. Tijdens de training zelf volgen we natuurlijk zoveel mogelijk de richtlijnen van de ouders vanwege de duidelijkheid. Lijkt ons een kind nog niet klaar voor zindelijkheidsstraining, dan schromen we niet om dit diplomatiek met de ouders te bespreken. Ook in het omgekeerde geval. Wanneer een kindje zijn plasje en/of hoopje op onze kleine kinderwc heeft gedaan, stimuleren wij het kind door het te belonen met een sticker. Ieder kind dat zindelijk aan het worden is, krijgt een plaskaart. Ouders kunnen deze plaskaart aan de leidster vragen om deze thuis ook te kunnen gebruiken.

8. *Zintuiglijke ontwikkeling*

Contact met onszelf en de wereld om ons heen

Het stimuleren van het gebruik en de ontwikkeling van de zintuigen neem een belangrijke plaats bij ons in.

Zintuigen geven ons informatie, plezier, waarschuwingen, contact etc.

Voorals baby's zijn heel erg gericht op het gebruik van zintuigen bij het contact maken met zichzelf en de wereld. Deze worden dan nog als een eenheid beleefd. Baby's steken veel in de mond, we volgen de richtlijnen van ons veiligheid- en gezondheid verslag en de hygiëne code t.a.v. hygiëne van het babyspeelgoed.

We vinden het belangrijk dat de zintuiglijke ontwikkeling gestimuleerd blijft worden naarmate het kind ouder wordt. Hoewel er cognitieve mogelijkheden bijkomen, blijven zintuigen een onmisbaar onderdeel in het ervaren van de wereld en de communicatie met anderen. De zintuigen staan heel dicht bij het gevoel en vormen tegenwicht voor het mentale/cognitieve. De zintuigen gaan er, als het goed is, intensief mee samenwerken. Wij werken regelmatig met thema's op zintuiglijk gebied: gehoor, zien, ruiken, proeven, tast. In de spelactiviteiten wordt dan volop geëxperimenteerd met geluiden, beelden, smaken, geuren, texturen/aanraking. Met je zintuigen kun je zelf ervaren, en kinderen leren in eerste instantie door ervaring. We vinden als pedagogisch medewerkers dus niet zo gauw iets vies; voelen hoe modder voelt kan een belangrijke ervaring zijn voor een kind. We geven de kinderen de ruimte en middelen om te experimenteren binnen de normen van veiligheid. We vragen ouders wel speelkieren aan te geven die tegen een stootje kunnen en een droog reservesetje mee te geven.

9. Taalontwikkeling

De taalontwikkeling begint al bij de geboorte, sommigen zeggen al tijdens de zwangerschap.

Het praten tegen baby's in allerlei toonhoogtes, gevuld met allerlei gevoelens, laat als het goed is, baby's taal associëren met iets prettigs, in contact zijn.

De woorden die we gebruiken hebben nog geen cognitieve betekenis maar wel een gevoelsbetekenis.

Baby's

Bij het verschonen en spelen met een baby vertellen we hen over alles wat we doen. Dat voegt iets wezenlijks toe aan het ervaren van de omgeving, liefde, veiligheid en voorspelbaarheid. De koude billen bij het verwijderen van de vieze maar warme luier is op den duur geen verrassing meer als we steeds vertellen wat we gaan doen.

We zingen liedjes voor de baby's en geven voorkeur aan het zelf zingen van een slaapliedje boven een muziekdoosje.

Dreumesen en peuters

Voortbordurend op het praten tegen de baby's, dit blijven we doen gedurende de dreumes- en peuterleeftijd. Woorden worden vanzelf gevuld met gevoel en betekenis.

Liedjes worden ondersteund met gebaren. Ook bij het verhalen vertellen maken we veel gebruik van gebaren en mimiek. Lichaamstaal is in overeenstemming met de verbale... (boodschap). We leren de kinderen slechts woorden en begrippen aan die vervuld kunnen worden met betekenis/ervaring. Aan lege moeilijke woorden hebben kinderen niets.

Voorlees/prentenboekjes zijn een essentiële ondersteuning. Rollenspellen ook. Belangrijk is dat taal geassocieerd blijft met positieve aandacht.

We zorgen ervoor dat datgene wat we zeggen de aandacht trekt van het kind, omdat het de moeite waard is om naar te luisteren, qua toon en/of inhoud.

Bij het stellen van grenzen, het aansturen of corrigeren zijn we extra attent op duidelijkheid, intonatie, hoeveelheid woorden en het selecterend gehoor van de kinderen naar hun aard, leeftijd/ontwikkeling en meegebracht ervaring. Zie hoofdstuk 6: Grenzen aangeven.

Slecht horende kinderen

Als er bij een kind een probleem is op fysiek gebied m.b.t. het gehoor, laten we ons adviseren door ouders en deskundigen in onze benadering naar het kind toe. De door deskundigen voorgestelde werkwijze lijkt ook uitstekend te werken bij kinderen die al negatieve ervaringen met zich meedragen op het gebied van taal. (zoals lange preken, schreeuwen en schelden) Belangrijk is het op ooghoogte aanspreken, oogcontact maken, handjes in de handen van de leidster houden, korte zinnen zonder ontkenningen, boeiende intonatie en ondersteunen met gebaren/mimiek. Dit kan vertrouwen herstellen en nieuwsgierigheid naar het gesproken woord oproepen.

10. Creativiteit

Reggio Emilia

Bij het ontstaan van dit beleidsplan is een belangrijke inspiratiebron gevonden in de richtlijnen van Reggio Emilia. Invloeden zijn overal terug te vinden in de voorgaande hoofdstukken, invloeden die aansluiten bij andere, vernieuwende, pedagogische inzichten.

We halen onze inspiratie t.a.v. creativiteit heel expliciet uit de Reggiovisie.

Reggio spreekt over de honderd talen van een kind. Een kind communiceert op wel honderd manieren.

De taak van de begeleiding is volgen, luisteren, waarnemen en vastleggen. Het vraagt van de begeleiding een brede ontvankelijkheid zonder voorbarige conclusies en waardeoordelen.

Het kind is in beginsel creatief. Dat laat zich op honderd manieren zien. Soms heel subtiel, soms heel direct. Het vraagt heel veel inlevingsvermogen van een leidster om alles waar te nemen. Er is een spanningsveld tussen de mate waarin de begeleiding kan ontvangen en de mate waarin het creatieve kind zendt. Het is groepsopvang en geen een-op-een-situatie, dus ook praktisch gezien is het moeilijk om alles te verstaan. Het is ons doel om, ondanks onze beperkingen, met het kind op een zo breed mogelijke communicatie-golflengte te komen.

Activiteiten rondom creativiteit bieden goede mogelijkheden om creativiteit vast te leggen. (foto's, plakboeken, video etc.)

Wat is creativiteit?

Creativiteit is het scheppen van nieuwe dingen. Als je gebruik maakt van je creativiteit, bedenk je meerdere oplossingen voor eenzelfde probleem, ontdek je nieuwe wegen zonder je te laten belemmeren door gewoontes. Het nieuwe ligt in de benadering, combinaties, de reis.

Dat geeft een resultaat, eindproduct.

Voor het stimuleren van het avontuur, het experiment, de ontdekking van nieuwe en ongebruikelijke wegen, is het eindresultaat minder interessant. Het voor ogen hebben van een bepaald eindproduct kan zelfs wegen blokkeren en het creatieve proces belemmeren.

Voorwaarden voor creatieve ontwikkeling

We geven als pedagogisch medewerkers alle ruimte om te experimenteren met verf, viltstift, kosteloos materiaal, klei, plaksel, papier, materiaal uit de natuur, hout etc.

Creativiteit wordt vaak gekoppeld aan knutselen, maar is veel breder!

Onder creativiteit valt dus ook het experiment met:

- Muziekinstrumenten, de stem, klanken
- Verkleedkleden en 'poppenkastpoppen' (liefst zonder gezicht)
- Avontuur in de natuur
- Proeven, ruiken, voedsel
- Bewegen, dans

De reis is hierbij belangrijk, het draait om plezier in het spel waar geen voorwaarden aan verbonden zijn of eindresultaat. De reis is te herkennen in het resultaat en dus per definitie goed, het geeft de mate van creativiteit aan die bij het kind hoort. Omdat het ook hier om een (creatief) proces gaat, is ook hier niets in te sturen of te bespoedigen. We kunnen slechts de ontwikkelomstandigheden zo gunstig mogelijk maken. Een bloem laat je niet eerder bloeien door voortijdig de knop te openen, je maakt het juist kapot. Met rust laten (voor concentratie) en voeding/water (inspiratie) is goed voor de ontluikende bloem. (zie ook hoofdstuk 6: Proces) Dat zijn eigenschappen van een proces. Een leidster is hierin terughouden, maar oplettend.

Ondersteunende vaardigheden

Actief aanleren gebeurt op het gebied van vaardigheden, passende bij een moment in een ontwikkelingsproces, bijvoorbeeld bij de lichamelijke ontwikkeling.

Zijn die leuke werkjes, kleurplaten, trekpoppen, wc-rol-sinterklaasje etc. dan uit de boze?

Welnee!! We realiseren ons als leidster goed dat, zodra we daarmee bezig zijn, we bezig zijn met de creatieve ontwikkeling en met bijvoorbeeld de ontwikkeling van de fijne motoriek, het vergroten van vaardigheden. Een kind heeft vaardigheden nodig t.b.v. zijn creatieve proces, bijvoorbeeld bij een beeldend proces: De vaardigheid 'knippen met een schaar'

Soms is een creatief werkje ook een manier om je in te leven in een thema. Het werkje is een illustratie, een middel om aandacht te geven aan een seizoen, feest of zoiets.

Duidelijker is dit te zien bij muziek: een sinterklaasliedje aanleren is resultaatgericht (omlijsting feest, op toon zingen.)

Geluiden/klanken/melodieën zoeken met muziekinstrumentjes spreekt het creatief proces aan op muzikaal gebied. Als pedagogisch medewerkers zijn we ons bewust van onze doelen bij activiteiten en zorgen dat de hoeveelheid activiteiten met het doel 'creatieve ontwikkeling' in balans zijn met activiteiten met het doel 'ondersteunende vaardigheden' of 'beleven van een thema'. Dit doen we door steeds het doel van een activiteit voor onszelf te formuleren.

Creatieve bollebozen

Sommige kinderen hebben grotere behoeften en talenten op creatief gebied dan anderen. We komen hieraan tegemoet door materialen toegankelijk te hebben op het moment dat de behoefte zich voordoet. We geven deze kinderen rust en kondigen ruim van te voren aan wanneer er opgeruimd moet worden. Dit kind vertelt zijn verhaal met beelden of muziek, en wil net zomin als iemand die verbaal een verhaal vertelt, onderbroken worden voor hij aan de clou toe kwam. Als het een vervolgverhaal moet worden, weet je dat graag vooraf, dan kun je je erop instellen. De eerste etappe van de reis wordt dan door ons goed bewaard, zodat er mee verder gegaan kan worden. Dit geldt bij ons voor elk spel wat voortijdig afgebroken wordt, een treinbaan mag blijven staan tot het weekend, of een lego werkstuk mag weggezet worden voor de volgende keer etc.

11. Tot slot

Afspiegeling

Het werken met dit werkplan is een cyclisch gebeuren, bij elke teamvergadering wordt een hoofdstuk kort besproken. De toevoegingen worden genoteerd op de bladzijden 'gewenste aanpassingen' en jaarlijks verwerkt in de tekst en voorzien van illustraties. Zo ontstaat een werkplan dat blijft corresponderen met de werkwijze en werkstijlen van het team op de groep.

